

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кредитно-економічний факультет
Кафедра банківської справи

Допустити до захисту
Завідувач кафедри _____
(підпис)
Кузнєцова Л.В.
(прізвище та ініціали)
“ ____ ” _____ 20 ____ року

Дипломна робота
на здобуття
освітньо-кваліфікаційного рівня магістра
з теми: «Стан банківського кредитування підприємств АПК»

Виконав: студент 6 курсу, 2 групи
спеціальності
8.03050802 «Банківська справа»
Пожар Олександр Анатолійович

Керівник: д.е.н., професор, Кузнєцова Л.В.

Рецензент:

ОДЕСА 2017

ЗМІСТ

	стор
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ АПК	7
1.1. Сутність та форми банківського кредитування АПК.....	7
1.2. Особливості процесу банківського кредитування підприємств АПК.....	15
Висновки до першого розділу.....	24
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВПЛИВУ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ НА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ АПК.....	26
2.1. Аналіз процесів кредитування комерційними банками підприємств аграрного сектору.....	26
2.2 Оцінка можливостей розвитку іпотечного кредитування підприємств АПК в Україні.....	44
2.3. Державна підтримка кредитування банками підприємств АПК.....	56
Висновки до другого розділу.....	65
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ АПК.....	67
3.1. Шляхи вдосконалення кредитування підприємств АПК.....	67
3.2. Використання зарубіжного досвіду кредитування підприємств АПК.....	81
3.3. Аграрні розписки як інструмент кредитування підприємств АПК.....	95
Висновки до третього розділу.....	105
ВИСНОВКИ.....	107
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	110
ДОДАТКИ.....	118

ВСТУП

Впровадження вітчизняною банківською системою прогресивних механізмів кредитування підприємств АПК відіграє важливу роль у запровадженні безперервності відтворювального процесу та розвитку підприємницької діяльності в агропромисловому секторі.

Необхідність ефективного розвитку банківського кредитування підприємств АПК зумовлене, в першу чергу, тим, що на сьогоднішній день, в умовах дестабілізації економіки, саме АПК дає можливість вирішувати питання продовольчої безпеки, створювати надійне джерело бюджетних надходжень та потужний виробничо-економічний потенціал. Така суттєва стратегічна важливість підприємств АПК поряд із їх недостатньою привабливістю для приватних інвесторів внаслідок сезонності виробництва продукції, високих сільськогосподарських ризиків, відсутності ліквідної застави, залежності від природно-кліматичних умов зумовлюють необхідність пошуку нових інструментів фінансування. Ситуація ще більше ускладнюється високим рівнем невизначеності, що притаманний діяльності таких підприємств.

На сьогодні спостерігається обмежений доступ підприємств АПК до банківського кредитування, що пов'язано з низкою об'єктивних та суб'єктивних чинників, які потребують теоретичного вивчення та практичного вдосконалення.

Дослідженню проблеми розвитку та вдосконалення банківського кредитування підприємств АПК присвятили праці багато науковців, таких як: О. Гудзь, М. Дем'яненко, П. Лайко, Р. Слав'юк, М. Малік, Б. Пасхавер, О. Непочатенко, Т. Майорова, П. Саблук, Т. Калашнікова, Г. Минкіна, М. Мустафа, А. Куйпер та ін.

Питанню державної підтримки сільського господарства приділили увагу такі науковці, як А. Головчук, Д. Семенда, В. Збарський, В. Горьовий, А. Череп, І. Кириленко, А. Діброва, О. Могильний, Н. Руденко, Г. Зайбел, М. Петрік та ін.

Аналізуючи здобутки вітчизняних та зарубіжних науковців, необхідно зауважити, що в даних наукових працях недостатньо висвітлені питання, пов'язані зі шляхами та конкретними інструментами вдосконалення

банківського кредитування підприємств АПК в умовах невизначеності, обґрунтуванні основних інструментів мінімізації ризиків . Тому існує необхідність у поглибленні теоретичних засад банківського кредитування підприємств АПК та обґрунтуванні факторів, що впливають на цей процес, розробленні практичних рекомендацій щодо збільшення обсягів та оптимізації банківського кредитування підприємств АПК в умовах невизначеності. Наявність проблем у банківському кредитуванні підприємств АПК та недостатній рівень висвітлення даної проблематики в економічній літературі зумовили вибір теми дослідження, визначили мету, завдання та зміст дипломної роботи.

Мета і завдання дисертаційного дослідження. Метою дипломної роботи є поглиблення теоретичних засад банківського кредитування підприємств АПК та розробка методичних підходів і практичних рекомендацій щодо його удосконалення в Україні.

Поставлена мета зумовила необхідність вирішення таких завдань:

- розкрити сутність поняття «банківське кредитування підприємств АПК»;
- виокремити особливості процесу банківського кредитування підприємств АПК;
- вдосконалити класифікацію кредитів підприємствам АПК та кредитних ризиків, залежно від особливостей, притаманних міжгалузевому комплексу;
- з'ясувати вплив невизначеності на процес банківського кредитування підприємств АПК та доповнити класифікацію невизначеності при банківському кредитуванні підприємств АПК;
- оцінити вплив грошово-кредитної і фінансової політики держави в аграрному секторі економіки на банківське кредитування підприємств АПК;
- виявити та обґрунтувати основні шляхи вдосконалення банківського кредитування вітчизняних підприємств АПК.

Об’єкт дослідження – процес банківського кредитування підприємств АПК.

Предмет дослідження – теоретичні засади та методичні підходи до банківського кредитування підприємств АПК.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є фундаментальні положення економічної теорії, теорії фінансів і банківської справи.

У процесі дослідження були застосовані такі загальні та конкретні наукові методи дослідження, як: системний підхід, методи логічного узагальнення та порівняння, наукової абстракції – для уточнення теоретичних засад здійснення банківського кредитування підприємств АПК; методи статистичного та графічного аналізу – для оцінювання сучасного стану банківського кредитування підприємств АПК; економіко-математичного моделювання – для визначення впливу сукупності факторів на рівень проблемної заборгованості по кредитах підприємствам АПК; методи синтезу, логічного узагальнення, аналогій – при розробці методичних підходів до вдосконалення банківського кредитування підприємств АПК.

Інформаційною базою дослідження є закони України та нормативно-правові акти, що регламентують діяльність підприємств АПК та їх банківське кредитування, статистичні дані Державної служби статистики України, Національного банку України, Міністерства аграрної політики України, матеріали Асоціації українських банків, наукові праці провідних вітчизняних і зарубіжних учених тощо.

Наукова новизна результатів дослідження полягає у вдосконаленні методичних підходів до процесу банківського кредитування підприємств АПК в умовах невизначеності:

удосконалено: класифікацію банківських кредитів підприємствам АПК, що на відміну від існуючих, за класифікаційними ознаками «методи погашення» виокремлює такий різновид, як «рівними частинами в місяці найвищої ціни на сільськогосподарські культури»; «види кредитів» — «кредит під аграрні

розписки»; «забезпечення кредиту» — «велика рогата худоба», «майбутній урожай», «гарантія держави за аграрними розписками», що дозволяє детально дослідити особливості банківського кредитування підприємств АПК;

- класифікацію кредитних ризиків, яка, на відміну від існуючих, диференціює виробничий ризик на ризик втрати врожаю та ризик зниження продуктивності тваринництва; природно-кліматичний ризик — ризик несприятливих погодних умов і ризик глобальної зміни клімату. Запропонована класифікація дозволяє уточнити перелік ризиків при кредитуванні підприємств АПК, що сприятиме прийняттю обґрунтованих управлінських рішень;

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості застосування розроблених у дисертаційній роботі положень, висновків і методичних рекомендацій в процесі банківського кредитування підприємств АПК.

ВИСНОВКИ

Виконання даної наукової роботи дало змогу поглибити теоретичні засади та доповнити методичні рекомендації щодо банківського кредитування підприємств АПК, що дало змогу зробити наступні висновки:

1. Поняття банківського кредитування підприємств АПК являє собою сукупність економічних відносин з приводу забезпечення підприємств АПК коштами на умовах поворотності, платності, забезпеченості, диференційованості та цільового використання, які супроводжуються особливостями, які притаманні підприємствам АПК, а також ускладнюються неповнотою та недостовірністю інформації про умови реалізації ними господарських рішень.

2. У зв'язку з особливостями, які притаманні підприємствам АПК, необхідно доповнити класифікацію банківського кредитування за такими ознаками:

- «методи погашення» - рівними частинами у місяці найвищих цін на сільськогосподарські культури;
- «види кредитів» - кредит під аграрні розписки;
- «забезпечення кредиту» - велика рогата худоба; майбутній урожай; гарантія держави за аграрними розписками.

З метою підвищення обґрунтованості ризик-менеджменту при банківському кредитуванні підприємств АПК необхідно диференціювати виробничий ризик на ризик втрати врожаю та ризик зниження продуктивності тваринництва, а природно-кліматичний ризик на ризик настання несприятливих погодних умов і ризик глобальної зміни кліматичних умов.

3. Важливим фактором при банківському кредитуванні підприємств АПК є невизначеність, яка виникає внаслідок неповноти та недостовірності інформації про умови реалізації господарського рішення. Класифікацію невизначеності необхідно доповнити ознакою «залежно від кількості та якості інформації», що дасть змогу деталізувати дане явище на невизначеність через

відсутність інформації, невизначеність через неповноту інформації, невизначеність через недостовірність інформації та через дезінформацію.

4. Банківське кредитування підприємств АПК в останні декілька років демонструвало тенденції до збільшення. Так було до початку фінансово-економічної кризи у 2014 році, але вже з 2015 року обсяги кредитування почали зростати. Важливо відмітити, що обсяги прострочених кредитів протягом дослідженого періоду стабільно зростали. За рахунок побудови багатофакторної регресійної моделі ми визначили, які фактори впливають на зміну величини проблемної заборгованості по кредитах підприємствам АПК. Специфічними особливостями сьогоденної ситуації є те, що банківський сектор з обережністю ставиться до кредитування підприємств АПК, що пояснюється невизначеністю діяльності підприємств комплексу, яка пов'язана, в першу чергу, з сезонністю діяльності, залежністю від природно-кліматичних умов, відсутністю ліквідної застави. Наявні на банківському ринку України програми та продукти з кредитування підприємств АПК не дають змогу поповнювати обігові кошти підприємств, отримувати інвестиційні кредити на купівлю техніки, будівництво елеваторів тощо. Відсоткові ставки по кредитах підприємствам АПК, порівняно з кредитуванням інших галузей економіки, є завищеними.

Важливою передумовою розвитку кредитних відносин між вітчизняними банками та підприємствами АПК є розвиток земельно-іпотечного кредитування. У випадку, коли у сільськогосподарських підприємств відсутня високоліквідна застava найбільш перспективною формою забезпечення кредитів виступає застava земель сільськогосподарського призначення. Основною перевагою використання застави земель сільськогосподарського призначення полягає в можливості сільськогосподарського виробника, з одного боку, більш обґрунтовано планувати та прогнозувати свої інвестиційні програми і впевнено розвивати виробництво, а з іншого - прискорювати кругообіг капіталу і отримувати додатковий прибуток.

5. Ефективним методом збільшення обсягів кредитування підприємств АПК є механізм здешевлення кредитів за рахунок компенсації відсоткової ставки. Однак, даний механізм ще має значні недоліки, які перешкоджають його ефективному функціонуванню: часті зміни умов компенсації, які не мають узгодженого цілеспрямованого характеру, недостатня прозорість схеми компенсації, незначні обсяги бюджетних коштів, суб'єктивний відхід до вибору позичальників тощо.

6. Одним з основних способів удосконалення банківського кредитування підприємств АПК є розробка нових банківських програм кредитування, які забезпечать мінімізацію невизначеності, врахують особливості агропромислового комплексу, підвищать рівень управління ризиками при кредитуванні сільськогосподарських підприємств, забезпечать сталість механізму компенсації відсоткової ставки та врахують інтереси всіх учасників процесу кредитування підприємств АПК.

7. Важливим напрямом дослідження проблеми банківського кредитування сільськогосподарських підприємств є системне вивчення передового досвіду зарубіжних країн, котрі досягли найкращих результатів у цій сфері. Найбільшого інтересу заслуговують моделі кредитування сільського господарства США, Європи (Великобританії, Голандії, Австрії, Німеччини, Франції) та Китаю. аналіз закордонного досвіду кредитної підтримки та стимулювання розвитку аграрного бізнесу показує, що загальним для всіх зарубіжних схем кредитування сільського господарства є активна участь держави як у забезпеченні правових гарантій діяльності суб'єктів кредитної угоди, так і в наданні конкретної фінансової допомоги. Важливо, що роль держави в економіці країн з розвиненими ринковими відносинами поступово посилюється.

8. Для вдосконалення та підвищення ефективності банківського кредитування підприємств АПК необхідним є впровадження банківського кредитування під заставу майбутнього врожаю на основі аграрних розписок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аграрний сектор Нідерландів (дайджест) // Економіка сільського господарства Росії. – 1999. - № 2. – С.33.
2. Агросвіт №1, 2014 /Особливості банківського фінансування аграрних підприємств с.1-2.
3. Аналіз стану, тенденцій та чинників розвитку АПК України [Електронний ресурс] / Східноукраїнський аграрний форум //. – Режим доступу: <http://agroprom.gov.ua/doc/finansuvanna-biznesu/3/analiz-stanu-tendencii-rozvvutkuBilochenko-A.pdf>.
4. Аранчій В. І. Особливості банківського кредитування аграрних товаровиробників в сучасних умовах / В. І. Аранчій // Вісник НБУ. – 2011– № 2. – С. 10–14.
5. Банківська справа. Центральний банк і грошово–кредитна політика. Банківські операції: Навчальний посібник. – Т.1 / [В. О. Сичов, В. Т. Александров, В. В. Остапенко та ін.]. – К.: АВТ, 2004. – 528 с.
6. Банківські операції. Навчальний посібник / В. І. Капран, М. С. Кривченко, О. К. Коваленко, С. І. Омельченко. – К: Центр навчальної літератури, 2006. – 208 с.
7. Безуглий М. Д. Сучасний стан реформування аграрно-промислового комплексу України / М. Д. Безуглий, М. В. Присяжнюк //. – К .: Аграр. наука, 2012. – 48 с.
8. Березовик В. М. Проблеми розвитку кредитних відносин комерційних банків з підприємствами агропромислового комплексу України / В.М. Березовик // Науковий вісник Волинського державного університету ім. Лесі Українки. – 2002. – № 2. – С. 291–295.
9. Бубнов Л. І. Кредитні кооперативи здібні вистояти перед фінансовими цунами [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.orema.ru/766.1>

10. Вацька М. В. Інвестиційна привабливість аграрної України – шлях до найвищого економічного розвитку / М. В. Вацька // Економічний простір – 2009. – №24. – С. 153–160.
11. Вовк В. Я. Кредитування і контроль: Навч. посібник [Текст] / В.Я. Вовк, О. В. Гудзь О. Є. Модернізація механізму кредитних субсидій підприємств АПК / О. Є. Гудзь // Економіка АПК. – 2009. – № 9. – С. 59–62ко – К. : Знання, 2008. – 463 с.
12. Вовчак О. Д. Кредит і банківська справа: Підручник. Затверджено МОН / О.Д. Вовчак, Н. М. Рушишин — К. : Знання, 2008. — 564 с.
13. Вовчак О. Д. Страхові послуги: Навчальний посібник / О. Д. Вовчак, О. І. Завійська. – Л.: Компакт–Л В, 2005. – 656 с.
14. Гаряча агрополітика [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://agropolit.com> «Кредитування агробізнесу — можемо, але не хочемо».
15. Горн Е. Джон Ло. Досвід дослідження історії фінансів. — Пер. з нім. І. П. Шипова, з передмовою Н. Х. Бунге. — СПб., 1895.
16. Гомза В.М. Сучасний стан кредитування аграрних підприємств: проблеми та шляхи їх вирішення / В.М. Гомза //Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – Вип. 6. – С. 137 –141.
17. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>].
18. Гринчук С.В. Механізм іпотечного кредитування: Зарубіжний досвід та перспективи застосування в Україні [Електронний ресурс] / С.В. Гринчук // Вісник Сумського національного аграрного університету. – Серія: Фінанси і кредит, 2012. – №1. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/Vsnau/2012_1/9Grinchuk.pdf.
19. Гроші та кредит: Підручник. – 3-тє вид., перероб. і доп. / М. І. Савлук, А. М. Мороз, М. Ф. Пуховкіна та ін.; За заг. ред. М. І. Савлука. – К.: кнеу, 2002. – 598 с.

20. Гроші, банки та кредит: у схемах і коментарях. Підручник / Б. П. Луців. – Карт-бланш, 2-е издание. – 2000. – 248с.
21. Гула А. С. Зарубіжний досвід використання кооперативних банків в Україні / А. С. Гула // Бізнесінформ. – 2015. – № 3. – С. 226 – 230.
22. Дадашев Б. А. Сучасний стан і перспективи розвитку кредитних спілок в Україні / Б. А. Дадашев, В. В. Обливанцов // Економіка АПК. – 2012. – № 6. – С. 49-55.
23. Дем'яненко М. Я. Фінансові проблеми формування та розвитку аграрного ринку / М. Я. Дем'яненко // Економіка АПК. – 2007. – № 5. – С. 4–13.
24. Дослідження природи та причин багатства народів/ Том 1, А. Сміт 1993.
25. Загнітко О. П. Державна гарантія забезпечення виконання зобов'язань / О. П. Загнітко, О. К. Волинець, К. В. Островська // Вестник ИЭПИ НАН Украины. – 2010. – №1. – С. 58–64.
26. Землячов С.В. Сучасний стан та розвиток іпотечного кредитування в Україні / С.В. Землячов // Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля. – 2012. – № 1(172), Ч.1. – С. 218-227.
27. Іпотечне кредитування в аграрному секторі економіки України : монографія / М. Я. Дем'яненко, В. М. Алексійчук, О. Є. Гудзь, А. В. Сомик // . – К.: ННЦІАЕ, 2005. – 106 с.
28. Ісаян А. М. Теоретичні аспекти банківського кредитування підприємств АПК / А. М. Ісаян // Фінансово–кредитна діяльність: проблеми теорії та практики: зб. наук. праць. – 2013. – Вип. 1 (14). – С. 260–269.
29. Ісаян А. М. Аграрні розписки як новий інструмент кредитування АПК під майбутній урожай / А. М. Ісаян // Науковий вісник Херсонського державного університету.– 2014. –Вип.3. – С. 138-141.
30. Коваленко Т. Аграрні розписки: оформлення, видача, обіг та виконання / Т.Коваленко // Агробізнес сьогодні. – 2013.– №11(258). – С. 120- 124.
31. Кравчук Г.В. Закордонний досвід функціонування кооперативних банків/ Г.В. Кравчук, М.В. Дубина, Н.С. Пилипенко, О.П. Федоренко// Вісник

Чернігівського державного технологічного університету. – 2011. – №4 (54). – С. 226–230.

32. Крамаренко І. С. Кредитне забезпечення аграрних підприємств: стан, проблеми, перспективи [Електронний ресурс] / І. С. Крамаренко // Бізнес-навігатор. – 2010. – № 3 (20). – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Biznes/2010_3/2010/03/100321.pdf.

33. Литвиненко Т.М. Невизначеність ринкового середовища та шляхи її локалізації / Т.М. Литвиненко / Теоретичні та прикладні питання економіки: зб. наук. праць КНУ ім. Т. Г. Шевченка. – 2009. – Вис 19. – С. 46- 55.

34. Мінченко І.В. Вітчизняний та зарубіжний досвід кредитування підприємств АПК / І.В. Мінченко // Агросвіт. – 2012. – № 18. – С. 31–34.

35. Науковий вісник Херсонського державного університету Гомза В.М.с.137.].

36. Непочатенко О. О. Банківські механізми кредитування аграрних підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора екон. наук: спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / О. О. Непочатенко //. – К., 2009. – 20 с.

37. Непочатенко О. О. Державна підтримка підприємств АПК через удосконалення системи кредитування / О. О. Непочатенко // Економіка АПК. – 2008. – № 8. – С. 95–100.

38. Нові інструменти фінансування під майбутній врожай. Бразильський досвід впровадження системи CPR. Можливості та реалії для України [Електронний ресурс].– 2012. – Режим доступу: https://www.google.com.ua/#q=amdi.org.ua%2F...%2FPHFAMDI_FAO_Report_UKR.

39. Неізнана О.В. Адаптація міжнародного досвіду кредитування сільськогосподарських підприємств до умов України/ О.В. Неізнана, О.В. Касьян // Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції. – 2013. – № 6. – С. 51– 55.

40. Орієнтовна система оцінки застави, яку застосовують банки [Електронний ресурс] . – 2013. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.

41. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bank.gov.ua>.
42. Офіційний сайт Державної статистики [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
43. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/uk/>, agro-business.com.ua
44. Пантелеймоненко А. О. Аналітичний огляд системи кооперативних банків Австрії у контексті світової фінансової кризи // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2010. – № 2. – С. 146–151.
45. Пільгове кредитування підприємств АПК: теорія і практика / А. М. Ісаян // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2013. – № 1. – С. 66-70. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VUbsNbU_2013_1_15.
46. Про наукове забезпечення розвитку іпотечного кредитування в аграрному секторі [Електронний ресурс] / Національна академія аграрних наук України. – Режим доступу : <http://www.uaan.gov.ua/content/pro-z>
47. Прокопенко В. Ю. Регулююча роль держави в розвитку іпотечного кредитування землі / В. Ю. Прокопенко, М. Т. Юхно // Проблеми економіки. – 2010. – № 3. – С. 19–22.
48. Про часткову компенсацію ставки за кредитами комерційних банків, що надаються сільськогосподарським товаровиробникам та іншим підприємствам агропромислового комплексу: за станом на 27 січ. 2001 р. №59 / постанова Кабінету Міністрів України. – Офіційний вісник України. – 2001. – №5. – С. 41 – 42.
49. Про заставу: Закон від 02.10.1992 № 2654-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2654-12>
50. Про зерно та ринок зерна в Україні: Закон від 04.07.2002 № 37- IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/37-15>
51. Реальний сектор економіки – АПК [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/publish/realsektor>

52. Ризики при кредитуванні підприємств АПК та інструменти їх мінімізації/ А. М.Ісаян [Електронний ресурс]___ – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/soc_gum/VUbsNbU/2012_2/12_2_07.pdf.

53. Роль банківських установ у розвитку кредитування агропромислового комплексу/ Карпова І. В. Єзерська Д. Г. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/soc_gum/fkd/2009_2/R4/4.pdf

54. Рудницька О. В. Еволюція економічних механізмів кредитування аграрних підприємств за роки незалежності України [Електронний ресурс] / О. В. Рудницька // . – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/pvnau/2010_154_3/10rov.pdf.]

55. Сидор Г.В. Розвиток аграрного бізнесу в Україні в контексті впливу світової фінансово-економічної кризи» // Інноваційна економіка. —2011. —№3. — С.170-172.

56. Скрипник А. Інформаційна складова підвищення ефективності кредитування аграрного сектору / А. Скрипник, О. Ткаченко. // Вісник НБУ. – 2011. – №11. – С. 32–38.

57. Сомик А.В. Аналіз стану банківського кредитування сільськогосподарських виробників / А. В. Сомик // Вісник Сумського держ. аграр. ун-ту. – 2003. – № 1 (14). – С. 30 – 34.

58. Сомик А.В. Особливості розвитку системи сільськогосподарського кредитування в зарубіжних країнах // Економіка АПК. — 2002. — №8. — С. 86-90.

59. Стойко О. Я. Банківські операції / О. Я. Стойко. –К.: Лібра, 2000. – 258 с.

60. Стойко О. Я. Становлення та розвиток системи іпотечного кпедитування аграрного сектора України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [file:///C:/Users/User/Downloads/Vzhnau_2013_1-2\(2\)__36%20\(5\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/Vzhnau_2013_1-2(2)__36%20(5).pdf)

61. Сучасний стан та пріоритетні напрямки розвитку інвестиційної діяльності у сільському господарстві [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rusnauka>.

62. Танклевська Н. Стан та перспективи розвитку державного фінансування сільськогосподарських підприємств України [Електронний ресурс] / Н. Танклевська, О. Супрун // Соціально–економічні проблеми і держава. – 2013. – Вип. 1 (8). – С. 262–270. – Режим доступу : <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2013/13tnsspu.pdf>.

63. Тимошенко Т. Аграрні розписки як фінансовий інструмент / Т.Тимошенко // Агробізнес сьогодні. – 2012.– №23(246). – С. 150-161.

64. Туган-Барановский Основы политической экономии. – 4-еизд. [перераб.]. –Петроград: Изд-во "Право", 1917. – 540 с

65. Федорович Л. В. Теория денежного и кредитного обращения. – Одесса, 1888. – 626 с.

66. Фінанси підприємств: Підручник / керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. 3–тє вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2001. – 460 с.

67. Фрунза С. А. Забезпечення інвестиційного розвитку аграрної сфери національної економіки / С. А. Фрунза // Наукові праці КТЕУ. Економічні науки. – 2010. – № 17. – С. 1-7.

68. Хмелярчук М. І. Внесок українських вчених у розвиток теорії кредиту/ Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – № 19. – с. 295–302.

69. Чорнобай О. Особливості кредитування аграрних підприємств в умовах ринкової економіки / О. Чорнобай // Актуальні проблеми економіки – 2009. –№5– С. 207–211.

70. Швайка Л. А. Державне регулювання економіки. Навчальний посібник / Л.А. Швайка. – К.: Знання, 2006.– 435 с.

71. Шиян Д.В. Перспективи розвитку банківського кредитування аграрного сектора на основі зарубіжного досвіду / Д.В. Шиян // Вісник Української академії банківської справи. — 2011. — №2 (31). — С. 73-78.

72. Юхименко П. Проблеми кредитування аграрного бізнесу в умовах ринкової економіки/ П.Юхименко, О.Загурський, М.Розпутня // Банківська справа. – 2011. – №4. – С. 59–65.

73. Исаян А. М. Роль информации в повышении эффективности банковского кредитования аграрного сектора / А. М. Исаян // XLI неделя науки СПбГПУ: материалы научно–практической конференции с международным участием. Ч. VII. – СПб.: Изд-во Политехн. ун-та. – 2012. – С. 365–367.
74. Кабушкин С. Н. Управление банковским кредитным риском: [учеб. пособие] / С. Н. Кабушкин. – М.: Новое издание, 2007. – 336 с.
75. Маклеод Г.Д. Основания политической экономии / Г.Д. Маклеод; пер. с англ. Веселовский М.П. – СПб.: Н. Тиблен, 1865. – 706 с.
76. Рикардо Д. Сочинения. Том 1. Начала политической экономии и налогового обложения. М. 1955.
77. Юдин А. Государственное регулирование и кредитование сельского хозяйства в Великобритании и США // Международный сельскохозяйственный журнал. – 1992. - № 5. – С.44-50
78. Small Business Administration of USA. [Электронный ресурс]: – Режим доступа: <http://www.sba.gov/category/navigation-structure/about-sba>.
79. Kreditanefalt fur Wiederaubrau. [Электронный ресурс]: – Режим доступа: <https://www.kfw.de/inlandsfoerderung/Unternehmen/Gr%C3%BCndenErweitern/>.
80. Investissement en fonds propres. [Электронный ресурс]: – Режим доступа: http://www.bpifrance.fr/votre_projet/trouver_un_investisseur.
81. Впровадження схем гарантування кредиту в Україні. Приклад АПК [Електронний ресурс]. – 2012. – Режим доступу : <http://www.oecd.org/daf/privatesectordevelopment/UkraineCGSAgribusinessUK>.
82. Закон України Про іпотеку від 05.06.2003 № 898-IV [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/898-15>.
83. Kiyv School of Economics/ Проект «Підтримка реформ у сільському господарстві та земельних відносинах в Україні» [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://www.kse.org.ua/uk/research-policy/land/analytical/?newsid=1733>.